

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātnieku savienības, Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātņu akadēmijas laikraksts

Nr. 3 (66)

1994. gada februāris

Folkloras mūsdienu kultūras situācijā «LATVJU DAINU» simtgadē

1994. gada 27. janvārī Latvijas Zinātņu akadēmija iesāka 1994. gada sēžu sezonu. Sēdes vadību uzņēmās akadēmiķis **J. STRADIŅŠ**. Viņš, vērtējot folkloras vietu mūsdienu sabiedrībā, atzina, ka tautas atdzimšanu uzsāka K. Barona 150. dzimšanas dienas atcere. Šodien mums jāveido latviska Latvija, tādēļ jāzina, kāda ir folkloras situācija sabiedrībā, kad daļa tautas ir depresijā. Akadēmiķis aicināja diskutēt: pirmkārt, par folkloras materiāla nosargāšanu, izpēti, par tās nozīmi zinātnē, tikumiskajā audzināšanā, izglītībā. Folkloristika ir viena no Latvijas zinātnes pamatprioritātēm. Otrkārt, par folkloru tās dzīvajā aprīvē un arī saistībā ar Kultūras programmu. Folklorā var būt labākās zāles pret kosmopolītismu, secināja akadēmiķis. Ja pirms simt gadiem folkloristi būtu padevušies «Jaunās strāvas» kosmopolītiski marksistiskajam spiedienam, būtu bijis mazāk pamata 1918. gada 18. novembrim.

Dr. philol. **J. DARBINIECE**, runājot par folkloristikas vēstures un teorijas koncepcijām mūsdienu pētījumos, deva vērtējumu Folkloras krātuves tradicionāli fundamentālajam darbam jauno laiku un prasību kontekstā. Pēc ļoti aktīvā atmodas perioda visplašākās sabiedrības vētrainā interese par folkloru ir it kā pieklususi. Tas ir likumsakarīgi. Izmaiņas parādās jaunu tēmu, jaunu prasību līmeņos. Folkloristu uzmanības lokā ienāk tautas dzīves psiholoģiskie un reliģiskie aspekti. Šodien folkloristu tiešos uzdevumus nosaka būtiski nepieciešamie darbi — sistemātiska arhīva apstrāde, darbu publikācijas, lielle teorētiskie pētījumi. Cauri laikam un gadiem saglabājas tradicionālās pētījumu programmas un tēmas, jaunajai pētījumu programmai bija jānobrauc. Teorētisko virzību ietekmē jaunie aktuālie strāvājumi — piemēram, pievēršanās līdz šim noklusētajām mitoloģijas problēmām, tautas identitātes apliecinājumam. Tautas dziesmu pētniecībā pētām to māksliniecisko struktūru, šodien jāskaidro tautasdziesmu morāles, ētikas principi. Vai mēs būsīm kādam vajadzīgi 21. gs. ar savu morāles kodu? Folklorā ir dzīvīga tautas atmiņa, mēs gūstam atziņas par tās iedzīvināšanu, pie kam visvecākās formas ir visnozīmīgākās, tās sargā visā pasaulē.

Lai Folkloras krātuve rastu atbilstošu vietu mūsu kultūras vidē, tai jābūt iestādei ar nacionālu statusu. Arī sabiedrībai ir jābūt noskaņotai uz ļoti noteiktu koncepciju. Mēs esam Eiropas līmenī, jo folklorā šodien ir pētniecības un izglītības objekts.

LZA akadēmiķis **K. ARĀJS** runāja par «Dainu» komjuterizāciju, par darbiem un problēmām. Latviešu tautasdziesmu valoda ir viens no arhaiskākajiem valodas avotiem. Latviešu rakstu valoda sāka funkcionēt 16. gs., tādēļ tautasdziesmu leksika ir savdabīgs vēstures avots. Tas ir arī tradicionāls izpētes objekts: jau K. Barons bija aizsācis «Latvju dainu» leksikas izveidi. 1925. g. 29. decembra Folkloras krātuves sēdē ar J. Endzelīna piedalīšanos paredzēja sastādīt substantīvu rādītāju, secinot, ka vajadzīga materiāla revīzija un sakārtošana. 1986. g. tika aizsākts «Rīgas dainu» projekts, kurš paredzēja ievadīt datorā «Latvju dainas» ar variantiem un substantīvu rādītāju. Tagad darbs ir paveikts, pirmais substantīvu rādītāja eksemplārs nodrukāts. Tautasdziesmu leksikas un struktūras pētījumos izmantotas visas 217996 tautasdziesmas un substantīvu rādītājs.

Latvju dainu teksti un zinātniskā dokumentācija ir pilnīgi ievadīti datorā. Datora atmiņā tas aizņem 40 megabaitus. Vajadzētu sekot verbu rādītājam, topogrāfijas rādītājam, «Dainu» masīva atlantam. Ir domāts arī par horeogrāfijas materiāliem.

Dr. philol. **B. REIDZĀNE** runāja par tēmu «Folklorā, teicējs un kultūrvidē», uzsverot, ka Folkloras krātuves darbā šis aspekts ir dominējošais, ka folkloras materiāla vākšana ir dziļš socioloģisks pētījums. Būtībā materiāla izvērtējums pa žanriem kļūst nozīmīgs kultūrvides atspoguļojumā. Mums ir īpatnēja situācija — ir daudz ļoti labu teicēju, un liekas, ar katru gadu viņu repertuārs paplašinās. Un šie cilvēki ir sava novada kultūras vēstures zinātnieki. Krātuvē glabājas plašs fotomateriāls. Šāda albuma izdošana par teicējiem kā unikāliem cilvēkiem noņemtu anonimitātes pārsegu folklorai. Ekspedīcijas notiek kopš 1947. g., no 1985. g. skaitot, audioieraksti aptver 290 stundas, videoieraksti — 60, t. sk. Baškīrijā iegūtie 6, bet Krasnojarskas novada Lejasbulānā — 11 stundas. Daudz darām studentu un skolēnu apziņas veidošanā: studenti, bet tādu ir bijis 560 pēdējo desmit gadu laikā, strādā praksē, skolēni ierodas ekskursijās. Mums ir savi pastāvīgie korespondenti novadpētnieki. Pēdējos gados, kad ekspedīciju izdevumiem uz katru folkloristu sanāk Ls 14, braucam uz Mangalšanu. Taču kontakti ar teicējiem turpinās.

Sekoja daudz ieinteresētu jautājumu, bet, pirms atstāstīt debatēs izteikto, jāatzīmē visu ziņotāju runās paustā īpašā cieņas un pateicības pilnā attieksme pret darba partneriem: jaunākajiem kolēģiem Folkloras krātuvē, H. Bondaru, I. Rātu, A. Niedrīti. Ā. Sproģi LU, V. Vīķi-Freibergu un I. Freibergu Kanādā, teicējiem un ansambļiem. Videoierakstā skanēja Baltinavas folkloras ansambļa dziesmas. Un tas, ka dziedātājas aukstajā kultūras nama zālē bija tērpušās mēteļos, nevis savos krāšņajos tautas tērpos, vēl reizi liecināja, ka folkloras dzīvīgums mūsos ir dziļš un paties.

Akadēmiķe **M. RUDZĪTE**, izsakot atzinību kolēģu darbam, atgādināja J. Endzelīna vārdus par «Dainu» nozīmi dzejnieku, mitologu un kultūras vēsturnieku darbos un aicināja ko-

Trešdien, 16. FEBRUĀRĪ plkst. 16.00 —

PAPLAŠINĀTA LZS PADOMES SĒDE.

Dienaskārtībā:

Latvijas ekonomiskās attīstības modeļa apspriešana.

Aicināti visi interesenti!

Sēde notiks LZA Prezidija zālē Turgeņeva ielā 19.

pīga darba turpinājumam, apzinoties, ka valoda ir visbūtiskākā identitātes apliecinātāja.

LZA Goda loc. **K. SKUJENIEKS** par identitātes apzināšanos domādams, folkloristu darbu nosauca par godprātīgi darītu, bet aicināja iet tālāk: radīt profesionālus, apkopojošus darbus par latviešu kultūru, filozofiju, ētiku. Dainu civilizācija ir pārāk specifiska, lai to rādītu citām tautām bez nopietna skaidrojuma, teica dzejnieks. Ļoti daudzām tautām nav saglabājušies priekšstati par klasisko folkloru. Ļoti labi ir samērot savas domas ar skandināvu kolēģiem, bet mēs varētu mācīt viņus, ne viņi mūs. Vispirms visam folkloras vācumam ir jābūt valsts aprūpē. Par dzīvīguma uzturēšanu — jautājums ir sarežģīts. Folklorā ir analfabētu sabiedrības kultūra. Saglabājas viņa tālāk mazizglītotā sabiedrībā. Ietekmējoties no citām tautām, folkloras autentiskā lietošana iet mazumā. Tieši šī specifiskā iemesla dēļ latviešu folklorā ir pāraugusi folkloristisko vērtību. Tāpēc tā ir propagandējama un sargājama. Barona «Dainas» mēs uztveram kā daudzfunkcionālu tekstu, ar tautasdziesmām var aizstāt ekoloģisku traktātu. Svarīgākais — ir jāatrod līdzsvars starp mūsdienām un klasisko mantojumu.

LZA Goda loc. **R. PAULS**, pateicoties folkloristiem par pamatīgo darbu, teica, ka viņu pārsteigusi V. Vīķes-Freibergas smalkā tautas dziesmu izpēte. Komponists, atceroties savulaik pārspīlēto folkloras ansambļu izmantošanu visos pasākumos, aicināja palūkoties, ko mēs iemācām bērniem. Tautas dziesma jāiemāca no bērna kājas, un skolēnu dziesmu svētkiem nākamgad jābūt līmenī. Dziesmai ir jābūt vienotajai.

Interesantas domas izteica arī pārējie runātāji: LZA Goda locekļi **U. BĒRZIŅŠ, P. PĒTERSONS, I. RANKA, I. KOKARS**, LZA kor. loc. **I. KALVIŅŠ.**

I. TĀLBERGA

LZA FIZIKAS INSTITŪTS

izsludina konkursu

uz šādiem akadēmiskajiem amatiem:

- Profesors** teorētiskās fizikas specialitātē — 1 vieta.
- Vadošais pētnieks** šķidrumu un gāzu dinamikas specialitātē — 2 vietas,
- siltuma un molekulārās fizikas specialitātē — 1 vieta,

magnētisko parādību fizikas specialitātē — 1 vieta.

Pētnieks un asistents

visās minētajās un tehniskās fizikas specialitātē

— vietu skaits netiek limitēts.

Dokumenti iesniedzami līdz 1994. gada 8. aprīlim Salaspilī, Miera ielā 32, 206. istabā. Tālr. 944700.

LATVIJAS ORGANISKĀS ĶĪMIJAS INSTITŪTS

izsludina konkursu

- uz profesora, vadošā pētnieka, pētnieka un asistenta akadēmiskajiem amatiem
- organiskās, bioorganiskās, fizikālās un bioķīmijas specialitātēs.**

Dokumenti iesniedzami Rīgā, Aizkraukles ielā 21, 212. istabā viena mēneša laikā kopš izsludināšanas dienas.

Tālrunis uzziņām 553247.

FOLKLORAS SITUĀCIJA — PIRMS 100 GADIEM UN TAGAD

JĀŅA STRADIŅA IEVADVĀRDI LZA SĒDĒ 1994. GADA 27. JANVĀRĪ

Uzsākot ZA 1994. gada tradicionālo sēžu sezonu, kā pirmo ciklu mēs gluži likumsakarīgi iztirzājam tēmu «Folkloras mūsdienu kultūras situācijā». Vispirms to darām vēsturiskās atmiņas dēļ — 1894. gadā aizsākts Krišjāņa Barona «Latvju dainu» nemirstīgais izdevums un Jelgavā klajā nācis pirmais to sējums, kurā sākti apkopot tajā brīdī K. Barona rīcībā esošie 133 300 tautasdziesmu teksti; nākamais, kā zināms, iznāca Pēterburgā ar Pēterburgas Zinātņu akadēmijas atbalstu.

1894. gads ir iezīmīgs arī tajā ziņā, ka Rīgā klajā nāk «Latvju tautas mūzikas materiālu» pirmā grāmata Jurjānu Andreja izdevumā («Līgoņnes, Jāņa jeb līgo meldijas» ar 187 melodiju variantiem).

Bez tam šajā gadā Brīvzemnieks nodod Lerham-Puškaitim savu pasaku vākumu, tas iznāk 1894. gadā ar nosaukumu «Latviešu tautas teikas un pasakas».

Ar šo laiku savu folklorista darbību uzsāk Pēteris Šmits un Ludis Bērziņš. Tātad 1894. gads ir neizdzēšami ierakstīts latviešu folkloristikas vēsturē, turklāt tas ir arī J. G. Herdera 250. dzimšanas gads, ar šī vācu apgaismotāja vārdu saistās folkloristikas sākumi vispār un arī jēdziens «tautasdziesma», kā zināms, guvis ierosmi no viņa uzturēšanās laikā Latvijā, Rīgā.

No otras puses, atgriežoties pie 1894. gada, jāpiezīmē, ka minētie notikumi risinājās uz folkloristikai nelabvēlīga sabiedriskās dzīves fona. Jo tas ir jaunstrāvnīku laiks, kad savu apogeju pieredz «Dienas Lapa» un nāk klajā Jāņa Jansona-Brauna «Domas par jaunlaiku literatūru», kurā tautas gara mantas un to vākšana vērtēta samērā skeptiski:

«Sen sen pie mums jau aizmirsts spožais laikmets, kad īstenie tautieši Spāģis un Valdemārs cīnījās gan materiālā, gan intelektuālā ziņā par gara gaismu un augstākas kultūras izplatīšanu (...). Gan tiesa, toreiz tika naivā pārmerībā cildināta mūsu senatne, ar visdedzīgāko ideālismu viltoja mūsu patukšā mitoloģija, bet visam bija tad sava simboliska nozīme: visām šīm pašsacerētām varoniskām teiksmām, šām staltām nepārvaramām dievībām vajadzēja modināt pašapziņas jūtas ļautiņos, atgādināt fiem nekad nebijušos brīvības un laimes laikus (...).» Nekādi jau negribam nozaimot un nonievāt mūsu tautas dziesmu un teikumu kuplumu un derīgumu, nenoliedzam, ka sakrātām materiālam nebūtu liela nozīme pie senatnes pareizas izpētīšanas un nebūt negribas izskaust tautā pastāvošās ierašas un apģērbus, bet tikai jautājam, vai pagātnes brangums vien var izglābt un pacelt mūsu tautu tagadnē...

Tiktāl Jansons-Brauns un tiktāl folkloras toreizējā latviešu kultūras situācijā pirms 100

gadiem. Vēsture, šķiet, ir devusi atbildi šiem nacionāli nihilistiskajiem uzskatiem, jaunstrāvnīks Rainis pēc «Mazajiem Dunduriem» un «Pusideālista» ir iekausējis folkloru — teikas, tautasdziesmas savā nemirstīgajā drāmas un poēzijas daiļradē, folklorā, dziesmu svētki vārda tiešajā nozīmē izglābuši latviešu tautu no bojāejas, ir pavēruši ceļu «trešajai atmodai». Gribas apgalvot, ka ne «kalendāra nemieri», ne cīņa pret Daugavpils HES vai Rīgas metro aizsāka šo tautas kustību, bet gan dziesmu svētki, folkloras ansambļi, sākot ar «Skandeniekiem», tāpat K. Barona 150. gadu svinības 1985. gadā bija īstais sākums.

Sodien jāvērtē folkloras situācija uz zināma pašreizējās sabiedrības depresijas fona un arī lielās kopsakarībās ar mēģinājumiem veidot jaunu nacionālo ideoloģiju, «latvisko Latviju», pretstatā kosmopolitiskās masu kultūras vilnim, kas līdzi ar skaisti iesaiņotajām ārzemju precēm sācis pārludināt Latviju. Var sacīt, ka mūsu jaunatne vairāk klausās Radio SWH un iejūsminās par ārzemju mantām, to ienākšana Latvijā ir likumsakarīga, taču mēs nedrīkstam neredzēt, ka tas apdraud mūsu nacionālo identitāti, mūsu provinciālismu, es minu šo vārdu vislabākajā nozīmē, jo kultūrprovinciālisms — tie ir mūsu etnogrāfiskie novadi, tradīcijas, ansambļi, tā ir mazā Latvija unificētā Eiropā. Eiropas kopienas apstākļos neapšaubāmi notiks tālāka nivelēšanās, tādēļ varbūt pārāk ātra skriešana uz Eiropu ir mazliet bīstama, īpaši, ja šajā skrējienā mēs metam nost vienu pēc otra mūsu apģērba atribūtus, pasaules caurvējos paliekot vienā kreklīnā, bez tautiskajiem tērpiem.

Mums jāapzinās, ka folklorā Latvijā, Baltijā ir tik dzīva kā varbūt nekur citur Eiropā, un tās vieta mūsu nācijai iekšējā dzīvē, ievērojot īpatnējo vēsturi un demogrāfiju, joprojām ir īpaša — sadzīvē, kultūrā, ētikā, estētikā, varbūt pat politikā. Un te nu ir divi mērķi — folkloras materiālu nosargāšana un izpēte, folkloras zinātnē, tikumu audzināšanā, izglītībā. Nezinu, vai šodien folklorā Latvijā tiek ģenerēta, bet tās vākums ne tikai no vietējā viedokļa, bet no visas indoeiropiešu etnoloģijas, mitoloģijas, valodniecības viedokļa ir tik vienreizējs, ka tas jāsauglabā, jāsystematizē, jāsakārto, kā to rādījuši Freibergi Kanādā ar «Sauls dainām» un kā to pašreiz turpina Folkloras krātuves cilvēki Rīgā. Tas ir viens no Latvijas zinātnes un Zinātņu akadēmijas pamatuzdevumiem — ne tikai Latvijai, bet visai pasaulei.

Otrs mērķis — folkloras dzīvoņa aprīte. Te jāmin gan folkloras ansambļi un dziesmu svētki, gan Imanta Ziedoņa latviskās identitātes programma, gan arī reliģiski tikumiskie meklējumi uz folkloras pamata, **dievturība**. Var būt da-

žādi uzskati par pēdējiem, taču tradicionālo folkloras vērtību iestrāde modernajā latviešu kultūras kopumā, manuprāt, ir viens no kategoriskajiem imperatīviem, viena no kultūras prioritātēm.

Jaunajā Latvijas kultūras programmā, ko mēs veidojam Saeimas akceptam, šīm problēmām ierādīta liela vieta — etniskās kultūras daudzveidības saglabāšanai un iedzīvināšanai paredzēti novadu kultūrcentri ar Etnoloģijas institūtu. Etnoloģijas institūts, pēc I. Ziedoņa ieceres, veiktu latviskās kultūras, identitātes izpēti, latviešu dainu ētikas un estētikas **sabiedriskošanu**, vides organizācijas principu izstrādāšanu, vietvārdu atlanta izdošanu un vietvārdu atgriešanu vidē. Tas varētu iedibināt un metodiski vadīt attiecīgus centrus novadu «galvaspilsētās». Šis institūts varētu veidoties, apvienojot šī novirziena zinātniskās un metodiskās iestādes — varbūt Folkloras krātuvi, LU Etniskās kultūras centru, Em. Melngaiļa Tautas mākslas centru. Tā uzdevums būtu uzturēt tautā dzīvas garamantu tradīcijas. Profams, šodien var diskutēt par to, vai Folkloras krātuvei bez tīri zinātniskiem uzdevumiem būtu jābūt arī vispārniecāliem, popularizēšanas uzdevumiem jeb tā varētu palikt augstākā konsultāciju vieta folkloristikā ar tīri zinātniskiem uzdevumiem.

Taču — tāpat kā pirms 100 gadiem folkloras — tautas mantojuma apzināšana var būt labas zāles pret kosmopolitismu, par tautas identitātes saglabāšanu. Ja folkloristi pirms 100 gadiem būtu padevušies Jaunās strāvas kosmopolitiski internacionālajam spiedienam un kļūsi atgājuši maliņā, tad daudz mazāk pamata būtu bijis nacionālajam pacēlumam Pirmās pasaules kara gados ar «Div' dūjiņas gaisā skrēja» un «Nu ardievu, Vidzemīte» un Latvijas proklamēšanai 1918. gada 18. novembrī. Tādēļ, manuprāt, arī šodien, kad mūsu tauta joprojām sajūtas apdraudēta, abas divas strāvas — zinātniskā un tautu audzinošā — nav atdalāmas. Folklorai jāpaliek dzīvai un daudzveidīgai, un nekādā ziņā šīs strāvas un to kopēji nedrīkstētu tērēt spēkus un laiku savstarpējiem ķīviņiem, kas diemžēl nereti ir tik raksturīgi latviešiem.

Šajā sēdē vairāk gan pievērsīsimies zinātniskajam aspektam, taču paturot prātā arī otru aspektu, par kuru šogad jo bieži būs jādiskutē, jo tas atkal ir K. Barona dainu jubilejas gads un atkal ir gads, kad folklorai jānāk talkā tagadnes problēmu risināšanā.

Sveicu mūsu sēdes referentus, viesus, zinātniekus un dzejniekus un novēlu radošu enerģiju Folkloras krātuves darbiniekiem viņu dažkārt nepamanītajā, bet milzu darbā.

Latvijas Reģionālās Arhitektūras akadēmijas darbības programma

Atjaunotās Latvijas Republikas tautsaimniecībai pārejot uz tirgus attiecībām, reformējot lēmēj- un izpildvaras struktūras, zinātnes un izglītības sistēmu, būtiski mainās reģionālās vides arhitektūras un teritoriālās plānošanas vieta un loma ekonomikas sociālās un kultūras sfērās.

Pašreizējās pārvaldes, zinātņu un izglītības iestādēs reģionālās vides attīstības procesi, tai skaitā arhitektūras un apdzīvoto vietu apbūves problēmu risinājumi ir sadrumstaloti, bieži tiek risināti lokāli, nepietiekoši augstā zinātniski profesionālā līmenī. Pilsētu un lauku teritoriju reģionālās infrastruktūru attīstības virzienu koncepcijas nav izstrādātas, nav telpisko risinājumu modeļu apdzīvotām vietām. Vietējo resursu mērķtiecīga akumulēšana cilvēka darba, dzīves vides un dabas harmoniskai koeksistencei katrā no rajona pilsētām un lauku apdzīvotām vietām šodien izvirza jaunus un sarežģītus uzdevumus, to risināšana prasa augsti kvalificētu zinātnisko risinājumu. Vēl jo vairāk apstākļos, kad nav pietiekami izstrādāta nepieciešamā valsts normatīvu bāze, bet vides attīstības un urbanizācijas procesi tagad prasa plašu publikumu un sabiedriskās domas izzināšanu.

Šai sakarībā, lai celtu Latvijas reģionālās vides arhitektūras un pilsētībūvniecības kvalitātes, sekmīgi attīstītu vides reģionālo plānojumu un zinātniski pamatoti prognozētu attīstības procesus, tiek izveidota augstākā zinātnes organizācija, kas apvieno valsts izcilākos speciālistus Latvijas Republikas Arhitektūras akadēmijā, līdzīgi kā tas ir vairumā pasaules valstu.

Pēc dibinātāju ieceres, tas dos iespēju vispusīgi risināt ne tikai aktuālās, bet arī nākotnē orientētās reģionālās arhitektūras attīstības plānošanas problēmas, plaši analizējot un diskutējot par optimālo risinājumu iespējām.

Svarīgi, lai akadēmijas rīcībspēju un kompetenci profesionāli zinātnisko jautājumu risināšanā nodrošinātu Latvijas Republikas Ministru kabineta likumīgs atbalsts.

LRAA darbību paredzēts attīstīt šādos virzienos:

1. Kultūrvēsturiskā arhitektūras mantojuma vispusīgu, zinātniski pamatotu vērtējuma kritēriju un metodikas izstrādāšana, akcentējot reģionālo iezīmju saglabāšanu un attīstību.

2. Pilsētu un lauku apdzīvoto vietu telpiskās vides plānojuma reģionālo īpatnību apzināšana un izpēte, kompleksī izvērtējot gan ekoloģiskos un ainaviskos, gan arhitektoniskos un infrastruktūrālos aspektus.

3. Arhitektūras formu valodas objektīvo kritēriju izpēte un noteikšana, saistībā ar reģionālo kontekstu un nacionālās identitātes meklējumiem atbilstoši jaunām tautas saimniecības attīstības iespējām un zemes apsaimniekošanas formām.

4. Pilsētu un lauku teritoriju, kā arī atsevišķu arhitektonisko objektu izmantošanas un attīstības perspektīvas noteikšana privātpašuma apstākļos, kā arī atbilstošas metodikas izstrādāšana.

5. Perspektīvo apbūves formu un ēku tipu izvēle atbilstoši vietējām tradīcijām un ekonomiskās attīstības iespējām.

6. Plašu diskusiju un semināru organizācija par augstāk minētajām problēmām, iesaistot tajos visplašākos sabiedrības slāņus.

7. Regulāru publikāciju organizācija laikrakstos un žurnālos.

«Mēs vēl esam slapji no Dieva otas»

DOMU DZIRKSTIS PAR UN AP FOLKLORU

Jāsaka uzreiz — tik prominentu goda locekļu zvaigznāju mūsu Zinātņu akadēmijas humanitārā nozare vienkopus redzēja pirmo reizi. Vairāki no viņiem tiešām pirmo reizi piedalījās akadēmijas sēdē. Tur bija gan Raimonds Pauls un Imants Kokars, gan Knuts Skujenieks un Uldis Bērziņš, gan tēlnieks Indulis Ranka un pērnā gada nogalē šai spožajai «ģimenei» piepulcinātais režisors, dramaturgs un spožs polemists Pēteris Pētersons. Arī jaunais ZA ārzemju loceklis kultūrģeogrāfs Edmunds Bunkšs no ASV, kurš zinātnisko grādu ieguva par dabas tēlu latvju dainās.

Tā kā oficiālie referenti bija nopietni cilvēki un skāra galvenokārt pieteiktās tēmas garā nosaukuma abus galus, proti, — **folkloru** un «**Latvju dainu**» **simtgade**, tad kultūras druvas praktiskajiem kopējiem vairāk sirdi sāpināja vidus — **mūsu kultūras situācija**, par ko viņi runāja kaismīgi, atbilstoši katrs savam temperamentam un oratora talantam. Tā kā tas vairākumā gadījumu nebija nekāds mazais, tad domu dzirkstis sprēgāt sprēgāja. Mēģināšu restaurēt daļu no tām.

LZA Goda loceklis **KNUTS SKUJENIEKS**:

Tautasdziesmā ir liela valodiska brīvība, ko profesionālis literāts neatļauj skolotu redaktoru dēļ.

Ar **identitāti** mēs zināmā mērā pārspīlējam, tāpat kā ar **tautas izdzīvošanu**. Situācija nav tik švaka, kaut arī problēma ir un paliek — mūsu identitātes apzināšanās. Identitāte vispirmām kārtām jāapzinās no šodienas situācijas. Folklorā ir tikai arguments, bet neizsaka problēmas būtību.

Nevaram paši vairs jūsmot par savu kultūras mantojumu. Neesam pietiekami skaidri un saprotami to dārtījuši zināmu citiem. Dainu civilizācija ir pārāk specifiska, lai to varētu parādīt bez nopietniem un dziļiem skaidrojumiem.

Visam folkloras vākumam jābūt pilnīgā valsts aprūpē. Tā ir viena no lielākajām Latvijas nacionālajām vērtībām.

Vai parādīsies tautasdziesmas ar izteiktu kristietisku saturu, kuras Barons ignorēja? Tad ietu mazumā strīds starp Latvijas baznīcu un dievturiem.

ZA Goda loceklis **PĒTERIS PĒTERSONS**:

Jūs runājat par vērtībām, kuras meklējat tautasdziesmās. Man ir tāda pārliecība, ka Barons ģeniāli atklājis atslēgu tautasdziesmu sakārtojumā — kad, kur, kādos apstākļos tās dziedātas. Tikai **dziedātas**, ne rakstītas un noskaitītas.

Tautasdziesma nav vērtējama pēc vārdiem, satura, tās saturu var atklāt tikai tad, ja zina, kad un kur tā dziedāta. Pamēģiniet atklāt latviešu raksturu pēc tautasdziesmas *Man nozaga susekliti!* Iznāk, ka latviešiem vai nu bijis tik sliktas materiālais stāvoklis, vai, vēl sliktāk, tie ir tādi zagļi, ka jau pat ķemmitēs zog. Bet tā taču ir apdziedāšanās dziesma, kuru dzied kāzās, ķircinoties un apceļoties. Kas būs, ja mēs montēsim atpakaļ latvieša tipu pēc nerātnajām dainām?

LZA Goda loceklis **ULDIS BĒRZIŅŠ**:

Folkloras aktualizāciju izsauca divas nepietiekamības — pilsētas kultūrvides nepietiekamība un politiski vēsturiskā nepietiekamība. Cilvēki meklēja izeju folklorā, un Aivars Goris nespēja vien nobrīnīties par neizprotamo, pēkšņo folkloras uzliesmojumu.

Mēs vēl esam slapji no Dieva otas aiz savas nabadzības. Tas ir mūsu galvenais arguments pret komerciālo asimilāciju.

LZA Goda loceklis **IMANTS KOKARS**:

Mums dzimst bērniņi, kuri nesaņem no savām mātēm ne šupļa dziesmiņu.

Skolu reorganizācijā mēs esam tā aizreorganizējušies, ka programmās vairs nav vietas ne tautasdziesmai, ne dziedāšanai vispār. Es baidos par nākamajiem skolēnu dziesmu svētkiem. To sarīkošana ir tik dārga, bet vai vispār būs kori, kas dziedās?

MAZLIET HUMORAM —

Pēteris Pētersons stāstījums par folkloristiem un krievu armiju. XX Vispārējais dziesmu svētkos, kuros P. Pētersons bija režisors, pēc viņa ieceres tautasdziesmu koncertu uzsāk novadu etnogrāfiskie un folkloras ansambļi, pēc tam melodiju pārtver lielais koris un dzied tautasdziesmu apdares. «Skandenieku» vadītāja Helmi Stalte kategoriski protestējusi pret to, ka «īstie» dziedātāji dzied kopā ar tautasdziesmu koproļotājiem, profi, korim. Pie tam vēl no estrādes, kur kādos citos dziesmu svētkos maršējuši krievu zaldāti. Režisors painteresējies, cik dziļi zemē tā maršēšana varētu iesniegties, jo, estrādī rekonstruējot, tika norakta divus metrus bieža zemes kārfa. Nē, tas neko nelīdzot! Galu galā novadu ieskandināšanu uzņēmās paši kori.

Ar to arī varētu beigt stāstu par folkloru un krievu armiju, ja ne pārņēmt, kad P. Pētersons jau bija kļuvis par Rīgas latviešu biedrības priekšsēdi, pie viņa nebūtu ieradusies Staltes kundze un nelūgtu kādu telpu savai folkloras kopai.

— Bet apžēlīn, te taču visas sienas vēl smird pēc krievu armijas! — uztraucies P. Pētersons. — Vai tad jūs varēsīt te strādāt?

— Varēsīm, varēsīm, — apgalvojusi kundze. No LZA ārzemju locekļa **EDMUNDA BUNKŠES** kuluāros teiktā:

— Pirms gada man šķita, ka es atrodos Latvijā. Tagad atbraucot man tās sajūtas nav. Uz mājas sienas kokakolas pudele, visur sarunas krievu valodā.

No LZA korespondētājlocekļa **IVARA KALVIŅA** debatēs teiktā:

— Nav, uz kuriem aizvest institūta ārzemju viesus, nav latviešu tautas mūzikas koncertu, nav pat vietas, kur piedāvāt latviešu ēdienu.

JAUNA ŽURNĀLISTE pie galdiņa ar tautasdziesmu izdevumu sējumiem:

— Vai, cik daudz! Tās gan laikam bija grūti sarakstīt.

Z. K.

Vēstures nozares — arheoloģijas — pārstāvji apvienojušies savā biedrībā

Izvērsoties Latvijas senākās vēstures pētniecībai, attīstoties Latvijas kultūras pieminekļu aizsardzībai un to restaurēšanas darbam, Latvijā izaugusi ievērojama vienas vēstures nozares — arheoloģijas speciālistu kopa. Arheologi tagad strādā galvenajā Latvijas vēstures izpētes centrā — Latvijas Vēstures institūtā, kultūras pieminekļu aizsardzības un pieminekļu restaurācijas iestādēs, muzejos, arī Latvijas Universitātē. Katrā šajā struktūrā darbam ir savas specifiskas prasības, katrā savas darba un sadzīves tradīcijas. Tas it kā atsvešina vienas specialitātes pārstāvjus. Bet pāri šīm atšķirībām nozīmīgas ir arheoloģijas zinātnes pamatprasības, kam vajadzīga visu arheologu vienotība, visu jomu darba saskaņotība.

Arheologus vienojoši pasākumi bija kopš 1959. gada Vēstures institūta arheologu rīkotās gadskārtējās pavasara darbu pārskata sesijas. Tam pašam mērķim, protams, arī kvalifikācijas celšanai, kalpoja Vēstures institūta arheologu organizētās speciālas ekskursijas, kurās piedalīties aicināja arī muzeju arheologus. Vienojošs, kvalifikāciju paaugstinošs pasākums ir arī «metodoloģiskie semināri», kuros aicina visus republikas arheologus. Taču — visi šie pasākumi bija un ir gadījuma rakstura, ar vienveidīgu, izteikti lietīšku raksturu. Arheologu vidū radās domas, ka būtu vajadzīga ciešāka vienotība, par darba saskaņošanu plašākā skatījumā.

1993. gada decembra «metodoloģiskajā seminārā» Latvijas Vēstures institūta arheoloģijas nodaļas vadītājs Dr. habil. hist. E. Mugurēvičs ierosināja dibināt Latvijas Arheologu biedrību. Uzņemot šo ierosinājumu labvēlīgi, visu iestāžu arheologi pilnvaroja savus pārstāvjus, kas veidoja jaunās biedrības organizatoru darba

grupu. Tajā darbojās Dagnija Svarāne (Rīgas pieminekļu inspekcija), Armands Vijups (Latvijas Universitāte), Dr. hist. Juris Urtāns (Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija), Guntis Zemītis (Latvijas Vēstures muzejs), Andrejs Celmiņš (Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs), Dr. hist. Andrejs Vasks un Dr. habil. hist. Jānis Graudonis (abi no Latvijas Vēstures institūta). Darba grupa 1993. gada 13. decembrī izskatīja J. Graudona izstrādāto statūtu projektu un nolēma **1994. gada 21. janvārī sasaukt Latvijas Arheologu biedrības dibināšanas sapulci.**

Dibināšanas sapulcē Latvijas Vēstures muzeja telpās piedalījās 31 arheologs no visām struktūrām, kurās arheologi strādā. Sapulce notika lielā vienprātībā. Ar nelielām izmaiņām pieņēma statūtus un ievēlēja nodibinātās biedrības vadību: par priekšsēdētāju Dr. habil. hist. Jāni Graudoni (Latvijas Vēstures institūts), Dr. hist. Jāni Asari (Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija), Dr. hist. Andreju Vasku (Latvijas Vēstures institūts), Armandu Vijupu (Latvijas Universitāte) un Gunti Zemīti (Latvijas Vēstures muzejs).

Nodibinātā Latvijas Arheologu biedrība (LAB) būs sabiedriska organizācija, kas vienos ne vien tos arheologus, kam arheoloģija ir «maizes darbs». LAB savās rindās uzņem arī pilsoņus, kas strādā citās jomās, bet kas aktīvi darbojas arheoloģisko pieminekļu apzināšanā un aizsardzībā, kam citi nopelni arheoloģijas zinātnes attīstībā, tās sasniegumu propagandā.

LAB sastāvu atspoguļo statūtu noteikumi, ka biedrībā ir īstentie biedri, biedri veicinātāji, goda biedri un arī ārzemju biedri.

Par savas organizācijas mērķiem arheologi izvirzījuši — veicināt Latvijas arheoloģijas zinātnes attīstību, celt šīs zinātnes prestižu un sapratni sabiedrībā. Tīri profesionālā jomā LAB rūpēsies par jaunu speciālistu sagatavošanu, par arheologu — profesionāļu un entuziastu kvalifikācijas celšanu. Nozīmīgs visu arheologu — speciālistu un entuziastu — pienākums ir propagandēt Latvijas arheoloģiskos pieminekļus, lai katrs sabiedrības loceklis tos pazītu,

saprastu to nozīmi un apzinīgi rūpētos par to saglabāšanu.

Jaunajai biedrībai būs jā rūpējas arī par arheologu autoritātes aizsardzību, jo pašreizējā likumdošanā tam vajadzīgās uzmanības nav. Arheologu atklājumus, viņu lauku darba gaitā konstatēto un darbību arheoloģisko izrakumu vadībā arī inteligenti cilvēki, būtību nesaprotot, nevērtē kā radošu darbu un atklājumus neuzskata par arheologa radošā darba rezultātu. Tā tas vairākkārt izpaužies pēdējā gadu desmitā, kad plaši izvērsto mūra piļu pētījumu rezultātus izmanto, pat publicē citi, kas izpētē nav piedalījušies, pat vispār neatšaucoties uz autoru — arheologu.

Arheologu biedrības morāls pienākums ir arī rūpēties par savas profesijas darbinieku piemiņas saglabāšanu. Jāpētī Latvijas arheoloģijas vēsture, tajā jāizvērtē atsevišķu zinātnieku devums. Tīri cilvēcisks pienākums ir aizsaulē aizgājušo zinātnieku piemiņas saglabāšana.

Savu mērķu īstenošanai LAB paredz iespēju robežās atbalsēt Latvijas arheoloģiskā mantojuma apzināšanu, tā izpēti un saglabāšanu. Tam nolūkam rīkos sanāksmes, seminārus, konferences, izstādes, konkursus, piemiņas sarīkojumus un citus pasākumus. LAB rīcībā esošo līdzekļu ietvaros, cerams, varēs atbalsēt arheologu kvalifikācijas celšanu (piemēram, ārzemju komandējumi), piedalīšanos starptautiskos forumos, arī veicināt arheoloģisko pētījumu rezultātu publicēšanu utt.

Mērķi ir daudzveidīgi, vēlēšanās labas, plānotā darbība ļoti nozīmīga Latvijas zinātnē un kultūrai, latviešu nacionālās apziņas stiprināšanai. Bet jāiegaumē, ka visu labo un nozīmīgo varēs vairāk vai mazāk realizēt tikai tad, ja, kļūstot par Latvijas Arheologu biedrības biedriem, ikviens darbā ies ar sirds degsmi, ar pašizliedzību, vienmēr LAB mērķus stādot augstāk par pašlabumu.

Dr. habil. hist., LZA goda loceklis

J. GRAUDONIS,

Latvijas Arheologu biedrības priekšsēdētājs

PAR KLUBU...

Par klubu, savu vēderu un citiem ne mazāk saistošiem jautājumiem 2. februārī sprieda Latvijas Zinātnieku savienības valde. J. R. Kalniņš iepazīstināja ar Kultūras ministrijas vēstuli, kuru parakstījis kultūras ministrs J. Dripe un darba grupas vadītājs I. Ziedonis. Tajā Zinātnieku savienība aicināta izteikt savas domas par kultūrpolitikas pamatprincipiem. Dažas no apspriešanai piedāvātajām tēmām ir: autoritātes uz mākslas, mūzikas, arhitektūras, literatūras un zinātnes darbiem; humanitārās un sociālās zinātnes — etnoloģija, etnogrāfija, folkloristika, valodniecība, vēsture un kultūrvēsture, filozofija, literatūrzinātne, muzikoloģija un mākslas zinātne, socioloģija, ģeogrāfija utt.; Zinātņu akadēmija un zinātniskie institūti; brīvās (radošās) profesijas; radošās savienības un to fondi utt.

Runājot par Zaļās loģikas konferenci (skat. «Z. V.» 1994., nr. 2), tika ieteikts organizēt trīs uzstāšanās par zinātnes vietu un uzdevumiem.

Plaši tika diskutēti pat zinātnieku kluba izveidošanu Rīgas latviešu biedrībā. Tā varētu būt ne tikai kafijas dzeršanas un «randiņu» vieta, bet arī kalpotu dažādu viedokļu analīzei, diskusijām, sabiedriskās domas veidošanai. (Varbūt tā pat mazliet palīdzētu zinātnes un dialoga centram, kuram jaunajā budžeta projektā atvēlēti tik vien līdzekļi kā viena cilvēka algošanai; tika pat izteikts pieņēmums, ka kādam ļoti nepatīk jaunā centra uzsāktā darba komisiju veidošana dažādu aktuālu problēmu analīzei.) Protams, iesākumā zinātnieki būtu jāpieradina iet uz «Māmuļu», viņi jāpievilina, rīkojot interesantas pārrunas, kurās varētu tikties ar sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem, kaut

vai ministru J. Vaivadu un Saeimas komisijas vadītāju A. Siliņu. E. Grēns izteica domu, ka zinātnieku klubs ar laiku stātos Zinātnieku savienības vietā, vismaz tā būtu iespēja savienības biedriem ne tikai maksāt biedru naudas, bet arī izjust savu piederību pie radošās savienības. Pašlaik aktīvāk vai mazāk aktīvi strādā tikai valde un, pēdējā laikā diezgan neregulāri, — padome. Protams, nekad nebūs tā, ka vienlīdz darbīgi būs visi, teiksim, deviņsimt biedri, bet viņiem tomēr vajadzētu zināt un izjust, ka kaut kur viņi ir gaidīti un viņu domas tiks uzklautātas. Visi klubā paredzētie notikumi savlaicīgi būtu jāziņo «Zinātnes Vēstnesī».

Bija arī otrs viedoklis — Zinātnieku savienībai nevajadzētu atteikties no aktīvas iejaušanās sabiedrībā un valsts pārvaldē notiekošajos procesos, kaut arī to darītu tikai pāris desmiti enerģiskākie LZS biedri. (Būtu interesanti par šiem jautājumiem uzklautīt pēc iespējas vairāk ZS biedru domas, kuras publicētu «Zinātnes Vēstnesī».)

Tā kā arī otrā viedokļa aizstāvji nenoliedza zinātnieku kluba vajadzību, iesākumā tika izveidota darba grupa — E. Gudriniece (kuras gan nebija klāt), R. Bebre un J. Graudonis nākamās nedēļas sarunām ar «otru augsto līgumslēdzēju pusi» — Rīgas Latviešu biedrības vadību, kura ir ieinteresēta, lai zinātnieku klubs sāktu darboties iespējami ātri un inteliģence kļūtu par nama pastāvīgiem iemītniekiem.

Plašāka domu apmaiņa izvērtās par Latvijas institūta nodomu cīnīties par nacionālā institūta statusu, panākot, lai infrastruktūru (telpas, fondu un arhīvu glabāšanu) segtu valsts ārpus zinātnes budžeta. Tā kā institūtam ir jāatstāj «Kaķu māja», kuru savām vajadzībām iecerējis ministrs M. Gailis, tad šādi papildu līdzekļi noderētu iekārtojot jaunas fondu telpas, vienalga, vai tās atrastos kādreiz domātajā robotu rūpnīcā, vai Teikas rajona insti-

tūtos. J. Graudonis teica, ka Filozofijas institūtam, kuru arī mef laukā no «Kaķu mājas», ir priekšlikums ZA augstceltni pārvērst par Humanitāro pētījumu centru.

E. Grēns noraidīja šādu viena institūta pārcelšanu īpašā nacionālā institūta rangā, jo vislicamāk, ka notiks tāpat kā ar Nacionālo botānisko dārzu, Nacionālo akadēmisko bibliotēku un Kodolpētniecības centru. To finansējums tiek ierakstīts atsevišķā ailē tajā pašā vienotajā zinātnes finansējumā un nevis atvieglo, bet vēl vairāk sarežģīt zinātnes budžeta stāvokli, jo attiecīgi mazāki ir tie līdzekļi, par kuriem var lemt Zinātnes padome. «Tā ir mūsu pašu apmānīšana,» teica E. Grēns. «Sāksies skriešanās institūtu starpā — kurš būs nākamais? Valoda taču arī ir nacionālā vērtība. Es atbalstītu, ja naudu fondu uzturēšanai piešķirtu no centralizētajiem zinātnes līdzekļiem, bet par to, lai 1995. gadā tiktu izveidots Humanitāro pētījumu centrs ar tādu statusu, par kādu patlaban cīnās viens Vēstures institūts, ir jācīnās visai humanitārajai nozarei kopā.»

Humanitāro pētījumu centra ideju Zinātnieku savienības padomes apspriešanai un atbalstīšanai ieteica arī R. Bebre.

J. Graudonis uzskatīja, ka Latvijas Vēstures institūts lauž ceļu arī citiem humanitārajiem institūtiem, kuri pēc tam varēs sekot, jo, ja neviens neko nedarīs, tad nekas arī uz priekšu nekustēsies. E. Grēns tomēr palika pie savām domām, ka par stāvokļa uzlabošanu jācīnās nozarei kopā, nevis katram institūtam par sevi un, iespējams, uz citu rēķina.

Klausoties šo domu apmaiņu, kā lai neatceļas E. Veidenbauma viedos vārdus:

«Jo vēders — dievs visaugstākais,
Un katris pats sev tuvākais,
Tiklīdz kā izsalcis.»

Z. K.

Rīgas ģenerālā plāna izstrādes reģionāli telpiskie risinājuma procesi tā pašreizējā projektēšanas stadijā

Šai tēmai bija veltīta Latvijas Reģionālās Arhitektūras akadēmijas apspriede, kas notika šā gada janvāra nogalē Rīgas galvenā arhitekta mītnē, Vecrīgā. Apspriedē piedalījās Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs G. Lūkins, UNESCO Latvijas nacionālās komitejas galvenā sekretāre R. Grigorjeva, LRAA locekļi.

Sanāksmes ievadā LRAA prezidents I. Strautmanis iepazīstināja klātesošos ar LRAA darbības galvenajiem virzieniem 1994. gadā. Tika uzsvērts, ka akadēmijas galvenais uzdevums ir celt Latvijas reģionālās vides arhitektūras un pilsēt būvniecības kvalitātes, sekmīgi attīstīt vides reģionālo plānošanu, balstoties uz zinātniski pamatotiem un prognozētiem attīstības procesiem atjaunotā Latvijas Republikā. Kā pirmais darbs šajā virzienā — Rīgas ģenerālā plāna izstrādes analīze.

Sanāksmē tika atzīmēts, ka Rīgas ģenerālā plāna izstrāde šodien tiek realizēta bez zinātniski izstrādātās

un pamatotas Latvijas tautsaimniecības perspektīvās attīstības koncepcijas kopumā. Pašreizējā projekta izstrādes gaita liecina, ka darbs uzsākts profesionālā kompetences līmenī, tiek vispusīgi analizēti projekta pirmie divi posmi — vēsturiskās attīstības un esošās, pārmanotās situācijas pilsēt būvnieciskie parametri.

Sanāksmes gaitā tika noskaidrots, kā veikt galvaspilsētas ģenerālā plāna konceptuālo risinājumu projekta trešajā, rezultējošajā fāzē, bez minētā bāzes projekta, jo tā izstrāde pašreizējā tautsaimniecības pārejas posmā var ielgt budžeta līdzekļu trūkuma un resoru un departamentu nesagatavotības dēļ.

Sēdē tika izskatīti jautājumi saistīti ar arhitektūras un kultūras pieminekļu stāvokli Latvijā, to starp sīkāk par valsts nozīmes kultūras pieminekli — Biržas namu Rīgā.

LRAA viceprezidents
Dr. arh., prof. O. BUKA

PAZIŅOJUMI

LLU Ekonomikas un lauksaimniecības nozares lauksaimniecības ekonomikas apakšnozares habilitācijas un promocijas padome ziņo, ka 1993. gada 17. decembra padomes sēdē Elita Jermolajeva aizstāvēja Dr. oec. disertāciju par tēmu «Linkopības attīstības problēmas Latvijā».

* * *

LU Ekonomikas zinātņu Habilitācijas un promocijas padome 1993. g. 30. decembrī piešķīra Jurim Krūmiņam habilitētā ekonomikas doktora grādu demogrāfijas apakšnozarē par darbu kopu «Latvijas iedzīvotāju mirstības samazināšanās un mūža ilguma palielināšanās sociāli demogrāfiskās problēmas».

Balsošanas rezultāti: «par» — 11, «pret» — nav, nederīgu biļetenu nav.

GODĀJAMIE LATVIJAS ZINĀTNIĒKU SAVIENĪBAS ĀRZEMJU BIEDRI!

LZS Informācijas un koordinācijas centrs paziņo, ka ir atvērts valūtas konts Nr. 600070003 ārzemju LZS biedru naudas ieskaitīšanai Latvijas Tautas bankā. Biedru naudas lielums gadā ir \$ 20,— USA.

Sniedzam informāciju, kā nosūtīt uz Latvijas Tautas banku naudu.

Beneficiary: «Latvijas Tautas Banka»
Latvijas Zinātnieku savienība
Acc.No 600070003

Beneficiary: account: 70036
Beneficiary's bank: Latvian Deposit Bank,
Riga, Latvia
SWIFT — code
LDBLV22BIC
CHIPS UID 319728

Intermediary bank: sk. tabulu:
Bankas ārzemēs, caur kurām var pārskaitīt uz Latvijas Depozītu banku ieskaitīšanai Latvijas Tautas bankā.

BANKA	ADRESE	S.W.I.F.T.	VALŪTA	KONTA Nr.
Skandināviska Enskilda Banken	S-106 40 Stockholm Kungsträdgårdsgatan 8 Sweden	ESSESESS	SEK	52018509128
Swiss Bank Corporation	Bleicherweg 7 8010 Zuerich Switzerland	SBCOCHZZ80A	DEM	PO-167800.2
American Express Bank	New York Agency P.O. Box 740 New York, NY 10008 USA	AEIBUS33	USD	721506
Bank of New York	One Wall Street New York, N.Y. 10286 USA	IRVTUS3N	USD	8900057513
Hambros Bank Ltd	Correspondent Banking Branch International Banking Services P.O. BOX 450 5-10 Great Tower Street London EC3P 3HX United Kingdom	HAMB GB 2L	GBP	47524800
Union Bank of Finland	P.O.B. 868 FI-00101 Helsinki Finland	UNIT FI HH	FIM	200067-01003199

Redaktore Zaiga Kipere.
«Zinātnes Vēstnesis».
Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.
Reģistrācijas apliecība nr. 75.
Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.
«Science Bulletin» Association of Latvian Scientists.

Redkolēģijas vadītājs akadēmiķis Evalds Mugurēvičs.
Redkolēģijā: akadēmiķis Mārtiņš Beķers, akadēmiķis Juris Ekmanis, LZA Goda loceklis Jānis Graudonis, doc. Elmārs Beķeris, doc. Zigrīda Goša, Oskars Marfinsons.
Redakcija: Rīgā, Turgeņeva ielā 19. Tālr. 212706.

Indekss 77165.
Iespiests a/s «Preses nams» tipogrāfijā, Rīgā, Balasta dambī 3.
Augstspiede. 1 uzsk. iespedloksne.
Mēfens 1000 eks.
Pasūtījums nr. 126.

DĀNIJAS ZINĀTNES PADOMES STIPENDIJA

Dānijas Zinātnes padome piešķir Latvijas zinātniekiem stipendijas viņu darbības atbalstam Latvijā dabas, sociālajās, humanitārajās un inženierzinātnēs kopsummā par 150 000 USD. Priekšroka tiks dota jauniešiem zinātniekiem. Īpaši tiem, kuriem jau ir sadarbība ar Dānijas pētnieku grupām. Paredzētas 20 stipendijas divu gadu darbam, sākot no 1994. gada 1. septembra. Tiek pieņemti kā individuālie, tā darba grupu pieteikumi.

Stipendijas paredzētas šādiem izdevumiem:

- personīgā stipendija darbam Latvijā,
- ceļa izdevumi braucienam uz Dāniju,
- materiālu un nepieciešamo iekārtu iegādei.

Iesniegumi angļu valodā jāiesniedz līdz š. g. 1. maijam Latvijas Zinātnes padomes Koordinācijas centrā, Rīgā, Kaļķu ielā 1, 322. telpā, tālr. 227954.